к.т.н. Замула О.О., Замула О.В.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ОЦІНКИ ВПЛИВУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВИТРАТ НА ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ПЕРЕРОБНОЇ ҐАЛУЗІ

Ефективне застосування інформації у вигляді даних, знань та ідей у виробничо-господарських процесах переробних підприємств можливе лише за умови комплексного підходу до процесу їх формування та постійного моніторингу їх використання з метою досягнення встановлених цілей. Також є необхідність в удосконаленні методичного підходу з визначення впливу рівня і структури витрат, що виникають при здійсненні інформаційних процесів, на економічні показники діяльності підприємств.

При дослідженні ефективності вкладень у інформаційні технології, дослідження і розробки, нарощення інтелектуального капіталу на рівні підприємства дуже важливо, щоб вони були взаємопов’язані зі

стратегічними цілями підприємства. Для цього спочатку потрібно скласти їх список, розташувавши з урахуванням пріоритетів і порівнювати зі значеннями, що отримані в межах управлінського та фінансового обліку. Такими цілями можуть бути конкретні значення показників техніко-економічного та фінансового характеру: рівень рентабельності, показники ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, продуктивності. Тому на першому етапі оцінки впливу рівнів капітальних та поточних інформаційних витрат на діяльність переробних підприємств необхідно сформувати сукупність показників, які характеризують їх економічний стан та значущість яких важлива для досягнення встановлений цілей, а також групування відібраних показників за видами ефектів.

На другому етапі здійснюється розрахунок кореляційних зв'язків між рівнями капітальних та поточних інформаційних витрат та відібраними економічними показниками діяльності підприємств. В усіх розрахунках використовувались дані ДНВП «Об'єднання Комунар», ПАТ «Вовчанський агрегатний завод», ДП ХМЗ «ФЕД», ТОВ «ХЗ ПТУ» Харківського регіону за 2011 – 2013 рр. При перевірці статистичної значущості коефіцієнта кореляції враховувався рівень надійності p=0,99. У нашому випадку за даного рівня надійності істотним можна назвати зв'язок зі значенням $|r_{XY}| \geq 0{,}708$, відповідно до критерію Стьюдента [2].

Третій етап удосконалення комплексної оцінки впливу рівнів капітальних та поточних інформаційних витрат на ефективність переробного підприємства полягає у розробці рейтингових вимог, на підставі яких отримані значення показників парної кореляції розподілимо на такі, що здійснюють позитивний вплив чи негативний вплив, або ж не

впливають взагалі на відібрані економічні показники діяльності за такими критеріями:

1) $r_{XY} \leq -0{,}708$ (матеріаломісткість, тривалість операційного циклу, коефіцієнт залежності), $r_{XY} \geq 0{,}708$ (інші економічні показники) – вплив позитивний;

2) $r_{XY} \geq 0{,}708$ (матеріаломісткість, тривалість операційного циклу, коефіцієнт залежності), $r_{XY} \leq -0{,}708$ (інші економічні показники) – вплив негативний;

3) $-0{,}708 \leq r_{XY} \leq 0{,}708$ – вплив відсутній.

Так, якщо вплив позитивний, то показнику присвоюється 1 бал, якщо негативний, то (–1) бал, у разі відсутності впливу бали не присвоюються. Тоді, якщо у разі додавання балів по групам відібраних показників отримуємо позитивне значення, то вплив позитивний, якщо негативне або 0, – то, відповідно, негативний, або відсутній.

Таблиця 1 – Вплив зростання рівня поточних інформаційних витрат на економічні показники діяльності ДНВП «Об'єднання Комунар», ПАТ «Вовчанський агрегатний завод», ДП ХМЗ «ФЕД», ТОВ «ХЗ ПТУ» Харківського регіону за 2011 – 2013 рр.

Показники	Складові інформаційних витрат			Рівень поточних інформаційних витрат
	Інтелектуальна	Інноваційна	Інформатизаційна	
Продуктивності	позитивний	відсутній	позитивний	відсутній
Результативності	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній
ділова активності	відсутній	відсутній	позитивний	позитивний
інвестиційної привабливості	відсутній	відсутній	відсутній	відсутній

Таблиця 5 – Вплив зростання рівня капітальних інформаційних витрат на економічні показники діяльності ДНВП «Об'єднання Комунар», ПАТ «Вовчанський агрегатний завод», ДП ХМЗ «ФЕД», ТОВ «ХЗ ПТУ» Харківського регіону за 2009 – 2013 рр.

Показники	Складові інформаційних витрат			Рівень поточних інформаційних витрат
	Інтелектуальна	Інноваційна	Інформатизаційна	
продуктивності	відсутній	позитивний	відсутній	позитивний
результативності	позитивний	відсутній	позитивний	відсутній
ділова активності	позитивний	позитивний	позитивний	позитивний
інвестиційної привабливості	позитивний	відсутній	позитивний	відсутній

Дані табл. 1,2 доводять, що в цілому збільшення рівня капітальних інформаційних витрат позитивно впливає на діяльність підприємств переробної галузі. Відсутність позитивного впливу рівня поточних інформаційних витрат на більшість відібраних економічних показників діяльності підприємств свідчить про те, що вони не в повній мірі використовують наявний інформаційний потенціал.

Література:

1. Замула О.В. Прогнозування рівня інформаційних витрат в процесі стратегічного планування господарської діяльності переробних підприємств / О.О. Замула, О.В. Замула // Вісник НТУ «ХПІ». – Харків : НТУ «ХПІ», 2014. – № 23 (1066). – С. 140-146.

2. Basic econometrics / Damodar N. Gujarati, Dawn C. Porter. – 5th ed McGraw-Hill/Irwin . – New York, 2009. – P. 946.